

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij

Jaarlijks uitvoeringsverslag 2022
Publiekssamenvatting

Europese Unie,
Europees Fonds
Voor Maritieme
Zaken en Visserij

Inhoud

Publiekssamenvatting	3
Unieprioriteit 1: Bevordering van een ecologisch duurzame, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij, die doelmatig met natuurlijke hulpbronnen omgaat	3
Unieprioriteit 2: Bevordering van een ecologisch duurzame, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur, die doelmatig met natuurlijke hulpbronnen omgaat	5
Unieprioriteit 3: Uitvoering van het Gemeenschappelijk Visserij Beleid	7
Unieprioriteit 5: Bevordering van afzet en verwerking	8
Unieprioriteit 6: Geïntegreerd Maritiem Beleid	9

Publiekssamenvatting

De Europese Unie en de Nederlandse overheid willen met het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) bijdragen aan de verwezenlijking van het nieuwe Gemeenschappelijk Visserijbeleid. Het EFMZV heeft een looptijd van 2014 tot en met 2020, de subsidiabiliteitsperiode loopt door tot en met 2023. Iedere EU-lidstaat krijgt een deel van dit fonds om de vissector te steunen.

De plannen van Nederland zijn vastgelegd in het Operationeel Programma “Duurzaam Vissen voor de Markt”. Nederland zet in op drie thema’s: invoering aanlandplicht, verdere verduurzaming van de visserij- en aquacultuur en verbetering van de rendementen in de visserij en aquacultuurketen. De plannen uit het Operationeel Programma zijn gebaseerd op de Europa 2020 strategie, het Gemeenschappelijk Visserij Beleid (GVB), het Geïntegreerd Maritiem Beleid (GMB) en de ex ante evaluatie. Deze publiekssamenvatting geeft een beknopt overzicht van de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2022 en belangrijke mijlpalen die zijn behaald.

Het EFMZV kent in Nederland een totale omvang van ruim 131 miljoen euro. Hiermee worden over 5 geselecteerde Unieprioriteiten projecten en investeringsvoorstellen uit de markt (door middel van openstellingen) en overheidsopdrachten gesubsidieerd. In de jaren tot en met 2022 is 100% van het totale programmabudget gecommiteerd. Van het totale programmabudget is tot en met 2022 circa 69,4% betaald aan begunstigden. In totaal is tot en met 2022 circa 69,2 % van het totale programmabudget gedeclareerd.

Omdat het einde van de subsidiabiliteitsperiode van het EFMZV nadert, is in 2022 niet meer ingezet op de selectie van nieuwe subsidieprojecten. De focus ligt voornamelijk bij het bevorderen van betalingen voor lopende projecten.

Per Unieprioriteit volgen de belangrijkste ontwikkelingen uit 2022:

Unieprioriteit 1: *Bevordering van een ecologisch duurzame, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde visserij, die doelmatig met natuurlijke hulpbronnen omgaat*

Binnen deze unieprioriteit hebben in 2022 de volgende activiteiten plaatsgevonden:

- Er zijn in 2022 in totaal 7 overheidsopdrachten voortgezet onder UP1. Hiervan is 1 project afgerond in 2022. 6 projecten zijn nog in uitvoering.
- Binnen UP1 is in 2022 in totaal circa 1.5 miljoen euro gecommiteerd en 2.2 miljoen euro betaald aan begunstigden. Er is circa 3,6 miljoen euro uit UP1 gedeclareerd bij de Europese Commissie.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Samenwerkingsprojecten wetenschap en visserij:

De subsidiemodule Samenwerkingsprojecten wetenschap en visserij is gedurende de fondperiode vier keer opengesteld. De projecten hebben (zoals de naam van de subsidiemodule al aangeeft) betrekking op samenwerking tussen verschillende partners. Een voorbeeld was het wetenschapsindustrie onderzoekssamenwerking project [Onderzoekssamenwerking 2.0](#). De looptijd van het gehele project was van 3 november 2017 tot en met 31 december 2022. Zoals reeds aangegeven in het verslag ‘Eindrapportage EFMZV – Samenwerking Wetenschap en Visserij’, had dit project meerdere deelprojecten binnen het OSW-platform. Een afgerond deelproject uit 2020 was gericht op [vangstmonitoring in de Nederlandse Noorse kreeft visserij](#) en had als doel het verbeteren van bestandsschattingen van Noorse kreeft populaties.

Dit project bestond uit drie fases: 1) Ontwikkeling van een vangstmonitoring system (FCM), 2)

Implementatie van het FCM-systeem door een referentie vloot, en 3) Data analyse en rapportage, inclusief het aanleveren van deze data aan WGNSSK (ICES werkgroep Assessment of Demersal Stocks in the North Sea and Skagerrak). De onderzoekssamenwerking biedt de mogelijkheid voor betere uitwisselingen met Noorse kreeft vissers over ontwikkelingen in de visserij en hoe deze de aanvoer beïnvloeden. Dit is met name van belang voor de huidige bestandschattingen, aangezien deze sterk afhankelijk zijn van aanvoer data.

Het vangstmonitoring project van de Nederlandse Noorse kreeft visserij zal worden voortgezet in een vervolgpriject waarin de uitkomsten van het huidige project worden meegewogen.

Noorse kreeft: het meten van de vangst

Hoe en waarom?

Dit project is opgezet om een praktische en betrouwbare onderzoeksmethode te ontwikkelen die bruikbare gegevens oplevert voor de bestandschattingen van Noorse kreeft. Meerdere vissers helpen mee met het in kaart brengen van hun vangst.

Vangstadvies
 ICES* geeft jaarlijks vangstadviezen voor commerciële visbestanden op basis van wetenschappelijk onderzoek. Hierop baseert de EU de vangstquota. Voor bestanden met weinig gegevens wordt een voorzichtig vangstadvies gegeven. Met meer gegevens zullen de adviezen beter aansluiten bij de praktijk.

* De Internationale Raad voor Onderzoek der Zee (ICES) is een internationale wetenschappelijke organisatie gespecialiseerd in duurzaam gebruik van zeeën en oceanen.

- 1 De totale vangst bestaat uit vis en kreeft die naar de visafslag gaat en ongewenste bijvangst die overboord gezet mag worden (discards). Goede informatie over de hoeveelheid discards ontbreekt.
- 2 Discards worden berekend door eerst de vangst in het net te wegen. De vangst die naar de visafslag gaat, wordt na de verwerking gewogen. Het verschil in gewicht wordt genoteerd als de hoeveelheid discards.
- 3 De vissers verzamelen uit 2 trekken 50 mannetjes en 50 vrouwjes Noorse kreeften en registreren hun lengte. Dit geeft inzicht in de lengteverdeling van de kreeft die naar de visafslag gaat.
- 4 De vissers verzamelen uit diezelfde 2 trekken discardsmonsters. Ze nemen die mee naar de wal. Daar analyseren onderzoekers de samenstelling van soorten, lengtes en gewicht.
- 5 Iedere kottier neemt twee keer per jaar een onderzoeker mee die de hele vangst doormeet om de kwaliteit van de zelf-bemonsteringsgegevens te toetsen.

Onderzoekssamenwerking
Deelproject: Noorse kreeft
 De Visserijsector, onderzoekers en maatschappelijke organisaties werken samen in onderzoeksprojecten aan duurzaam visserijbeheer. Wij bedanken deelnemende vissers voor hun bijdrage.

Dit onderzoek wordt gefinancierd door:

 Europese Unie,
 Europees Fonds
 voor Maritieme
 Zaken en Visserij

Bridging knowledge gaps for sharks and rays in the North Sea

In 2021 is een nieuwe overheidsopdracht gestart om beter inzicht te krijgen in de overleving van roggen na de vangst en in de levenscyclus en verspreiding van roggen en haaien. Dit onderzoeksproject werd gedurende 2021 en 2022 uitgevoerd. De onderzoeksresultaten zullen binnenkort gepubliceerd worden in een eindrapport van Wageningen University.

Door de uitvoering van het project genaamd '[Bridging knowledge gaps for Sharks and Rays in the North Sea](#)' werd uitvoering gegeven aan onderzoeksvragen die volgen uit de aanlandplichtregelgeving en het haaienactieplan. Van de commerciële vloot werd gevraagd om op verschillende manieren een bijdrage te leveren.

Voor haaien is er een haaienactieplan met als doel om een beter beheer van haaien en roggen mogelijk te maken en daarvoor is meer kennis nodig over de verspreiding en de levenscyclus van verschillende soorten haaien en roggen. Dit project geeft invulling aan deze kennisleemte en daarbij wordt gekeken welke rol het Nederlandse deel van de Noordzee en de Nederlandse Noordzeekustzone spelen in de levenscycli van

haaien en roggen. De focus zal zijn op gevlekte gladde haai, ruwe haai, stekelrog, blonde rog en pijlstaartrog. In het project zal DNA-materiaal van sommige soorten verzameld worden en er zullen haaien en roggen getagged worden om te kunnen volgen waar ze zich bevinden en welke routes ze afleggen. vissers worden verzocht om melding te maken wanneer er een dier met een tag in de vangst zit.

In Bridging knowledge gaps wordt onderzoek voortgezet naar het DNA van roggen en het gebruiken van DNA-materiaal van roggen voor bestandsschattingen uit het project [Innorays](#). Het onderzoek naar de overleving van roggen wordt op dezelfde wijze uitgevoerd als [eerder onderzoek naar de overleving van bijvangst](#) door WMR en ILVO in samenwerking met vissers. Daarnaast worden gegevens die door middel van tagging van haaien en roggen verzameld zijn in het project [Life-IP](#) geanalyseerd en verwerkt.

Unieprioriteit 2: Bevordering van een ecologisch duurzame, innovatieve, concurrerende en op kennis gebaseerde aquacultuur, die doelmatig met natuurlijke hulpbronnen omgaat

- Onder UP2 zijn in 2022 in totaal 3 projecten vastgesteld (Duurzame Yellowtail Kingfish, Vermeerdering van Europese Aal, en Tongkwekerij Zeeland). In totaal lopen er nog 6 innovatie aquacultuurprojecten onder UP2.
- Binnen UP2 zijn er geen nieuwe bedragen gecommitteerd in 2022. Het gecommitteerde bedrag is zelfs teruggelopen met € 286.435 omdat projecten lager zijn vastgesteld dan het bedrag wat er verleent was. In 2022 is er in totaal €1.343.291 betaald aan begunstigden en er is in totaal €1.123.795 gedeclareerd bij de Europese Commissie in 2022.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Project [Healthy, Happy Kingfish](#)

Kingfish Zeeland is gestart met het kweken van yellowtail op basis van ervaringen en voeding die ontwikkeld zijn voor andere vissoorten en naar de beste inzichten zijn aangepast aan het houderijsysteem. Gezien yellowtail een relatief nieuwe soort is binnen de aquacultuur, is meer onderzoek en ontwikkeling noodzakelijk om betere voeding (protocollen) te realiseren afgestemd op de specifieke

behoefden van deze soort. Dit zal uiteindelijk bijdragen tot de doelstelling om een verhoogd welzijn en verbeterde gezondheid van de yellowtail en een nog hogere waterkwaliteit in de houderijsystemen te behalen.

Binnen het houderijsysteem van Kingfish Zeeland is een duidelijke scheiding tussen het hatchery gedeelte, waar de yellowtail van eitje tot juveniele vis opgroeit, en het opkweek gedeelte, waar de vissen van juveniel tot consumptieformaat worden opgekweekt. De kennisontwikkeling rondom (de grondstoffen en samenstelling van) voeders voor de hatchery en het opkweekstelsel zal leiden tot verbeterde visprestaties (o.a. minder deformiteiten en een verhoogd welzijn). Ook zal het leiden tot nieuwe inzichten en alternatieve grondstoffen voor het gebruik van vismeel en -olie in visvoeders. Daarnaast zal het project leiden tot een verbeterde waterkwaliteit in het houderijsysteem, wat direct invloed zal hebben op het welzijn van de yellowtail en op de milieueffecten van het houderijsysteem (minder vers water benodigd en minder lozing van vervuild water).

EELRIC₃ vermeerdering van Europese aal

De Europese Unie heeft maatregelen ingesteld ter verbetering van de palingstand. Van alle gevangen glasaal is 65% bestemd om elders in Europa teruggeplaatst te worden. Dit gebeurt in leefgebieden die een verbinding hebben met zee. Verder zal de Europese Unie maatregelen nemen om barrières weg te nemen uit de migratieroutes van de paling. Dit moet gebeuren door vistrappen en speciale paling-bypasses te maken, zodat de glasaal, jonge en volwassen palingen zich kunnen verplaatsen van en naar hun geboortegrond.

Paling kent een bijzondere levenscyclus. Palinglarven worden geboren in de Sargassozeë (Bermudadriehoek). Na een reis van 6.000 km komen ze als glasaal aan bij de Europese kusten om op te groeien in de binnenwateren. Maar de kusten zijn ondoordringbaar voor de jonge palingen. Daarom wordt een deel van de glasaal die zich in Frankrijk aan de kust massaal ophoopt, elders in Europa uitgezet, als glasaal of als pootaal.

In de afgelopen jaren zijn er op verschillende plaatsen in Nederland miljoenen jonge palingen uitgezet in door de overheid geselecteerde gebieden die voor herbevolking zijn geschikt. Bij deze aantallen werd in veel uitzetgebieden de maximale hoeveelheid voor herbevolking bereikt; meer paling kan in die gebieden niet leven. Wanneer de jongen tot volwassen palingen (zogenaamde schieralen) zijn uitgegroeid, kunnen ze vanuit die gebieden vrijuit naar de Atlantische Oceaan zwemmen om in de Sargassozeë voor nageslacht te zorgen. Vanaf 2011 neemt de hoeveelheid jonge paling aan de Europese kusten weer toe (ICES-rapport 2021), na decennia van achteruitgang.

Voor de aankoop van glas- en pootaal is steun verleend vanuit het Europees Maritiem, Visserij en Aquacultuur Fonds (EMVAF). Het wordt medegefinancierd door het Eel Stewardship Fund en gecoördi-

neerd door Stichting DUPAN. In deze stichting werken palingkwekers, palingvisseren en palinghandelaren samen om het herstel van de palingstand in Nederland te bevorderen. Naast het herbevolken van Nederlandse wateren met jonge paling, investeert de stichting vanuit het ESF-fonds in het over de dijk helpen van geslachtsrijpe paling en in gericht wetenschappelijk onderzoek.

Unieprioriteit 3: *Uitvoering van het Gemeenschappelijk Visserij Beleid*

- Er zijn in 2022 in totaal 11 overheidsopdrachten voortgezet onder UP3. Hiervan zijn 3 overheidsopdrachten afgerond in 2022. 8 overheidsopdrachten lopen nog door.
- Binnen UP3 is in 2022 in totaal circa 6.2 miljoen euro gecommiteerd en circa 15.6 miljoen euro betaald aan begunstigden. In 2022 is circa 12.5 miljoen euro uit UP3 gedeclareerd bij de Europese Commissie.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Datacollectie Rijksrederij:

Een groot deel van het (wettelijk) visserijonderzoek op zee wordt aangestuurd door Europese wetgeving. De meest invloedrijke wetgeving is de data collectie verordening (Data Collection Framework, DCF) die aangeeft welke informatie de lidstaten moeten verzamelen voor de ondersteuning van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB). Deze richtlijnen zijn bedoeld om biologische gegevens over de visbestanden en economische en statistische gegevens over de visserij, aquacultuur en verwerkende visindustrie te vergaren. Het onderzoek dat Nederland in het kader van de DCF voor Europa uitvoert is vastgelegd in een Nationaal Programma.

De Rijksrederij beheert, bemant en onderhoudt specialistische schepen en stelt deze beschikbaar aan diverse overheidsorganisaties. Vandaar dat de Rijksrederij een belangrijk onderdeel van het datacollectie proces is dat schepen, apparatuur en bemanning levert aan het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit die speciaal zijn ingericht voor visserijonderzoek. Deze zijn nodig om de DCF-onderzoeken uit te kunnen voeren. Samen met onderzoekers van WMR (Wageningen Marine Research) wordt er gewerkt op de schepen 'Tridens', 'Isis', 'Stern' en 'Luctor'.

Belangrijke datacollectie opdrachten waar de onderzoekers het voorbijgaande jaar aan gewerkt hebben, waren het internationaal bodemtrawlonderzoek, het onderzoek naar blauwe wijting, het onderzoek naar Noordzee Boomkor en het onderzoek naar demersale jonge vissen.

Onder het EFMZV is steun verleend aan een drietal (opeenvolgende) projecten. Jaarlijks wordt er een voortgangsrapportage opgesteld. Voor 2020-2021 heeft Nederland een update ingediend, op basis van de 2019 programmering, voor evaluatie door de Commissie. De uitkomsten van het onderzoek en de datacollectie voor het jaar 2022 zullen later dit jaar gepubliceerd worden en gecommuniceerd worden naar de Europese Commissie.

Unieprioriteit 5: Bevordering van afzet en verwerking

- Onder UP5 is in 2022 1 project vastgesteld (Afzetbevordering Makreel). Er lopen nog 7 projecten onder UP5. Deze vallen onder de regeling Afzetbevordering.
- Binnen UP5 is er geen geld geëncmitteerd in 2022. In totaal is er in 2022 1.2 miljoen euro betaald aan begunstigen en is er circa €720.000 gedeclareerd bij de Europese Commissie in 2022.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Afzetbevordering:

In 2022 liepen meerdere projecten af voor afzetbevorderingsprojecten. Met deze subsidiemodule wil Nederland de rendabiliteit van de visserij en de aquacultuur in een zeer concurrerende markt garanderen. De subsidiemodule is eerder opengesteld in 2016 en 2019. De aanvragen voor deze subsidiemodule zijn over het algemeen afkomstig van organisaties die een deel van de visserijsector vertegenwoordigen. Een aantal projecten richtten zich op het promoten van een bepaalde vissoort. Een voorbeeld van een dergelijk project was de campagne [afzetbevordering makreel c.a.](#)

Slechts een klein deel van de makreelvangst van de Nederlandse vissers wordt in Europa afgezet en geconsumeerd. De afzet in Europa richt zich vooral op de rokerijen. De gestoomde, warm gerookte makreel is in Nederland bij een breed publiek een gewaardeerde lekkernij en kent ook over de grenzen bekendheid. Het overgrote deel van de makreelvangst wordt geëxporteerd naar landen buiten de Europese Unie, Amerika, Egypte, West Afrika, de landen van voormalig Sovjet Unie en Japan.

Dit project heeft als doel de afzetmarkten 'dichter bij huis' aan te boren en de afzet binnen Europa te vergroten. Polen en Duitsland zijn landen waarnaar al wel afzet naar toe plaatsvindt, welke als fundament gebruikt kunnen worden voor verdere (door)groei.

Waarom makreel? Makreel is zeer betaalbaar, op meerdere wijze langdurig te conserveren en is de meest omega-3-rijke vissoort van allemaal. Daar waar door budget vaak bij de massa de verantwoorde, gezonde keuze geen optie is, maakt makreel dit bereikbaar voor iedere portemonnee. Makreel was een van de eerste vissen die het MSC keurmerk verkreeg en wordt op verantwoorde wijze gevangen. Ook horsmakreel wordt in dit project als product betrokken. Makreel positioneren als het broertje van haring: twee zeer gezonde vissen uit Holland.

Unieprioriteit 6: Geïntegreerd Maritiem Beleid

- Er zijn in 2022 in totaal 5 overheidsopdrachten voortgezet onder UP6. Hiervan zijn 2 projecten afgerond in 2022. 3 projecten lopen nog.
- Binnen UP6 is er geen geld gecommitteerd in 2022. In 2022 is er in totaal circa 360.000 euro betaald aan begunstigden en circa 360.000 euro gedeclareerd bij de Europese Commissie.

Voorbeelden van behaalde resultaten:

Coherent assessment framework for eutrophication

Het project 'Coherent assessment framework for eutrophication' (kortweg: Eutrofiëring) betrof de verdere ontwikkeling en toepassing van een betrouwbaar instrument om de effectiviteit van bestaande milieubeschermingsmaatregelen te meten op het gebied van vermessing (eutrofiëring). De landen in OSPAR (Noordoost-Atlantische Oceaan, inclusief de Noordzee) verschillen onderling in hun aanpak van de beoordeling van de waterkwaliteit als gevolg van eutrofiëring. De Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) vereist vergelijkbaarheid tussen landen en tussen zee regio's.

De opdracht voor OSPAR is om de vergelijkbaarheid (coherentie) tussen landen te verbeteren door het opstellen van een gezamenlijk en wetenschappelijk onderbouwd stelsel van drempelwaarden voor de beoordeling van eutrofiëring van het OSPAR-gebied. Deze beoordeling wordt door de West-Europese EU-lidstaten (waaronder Nederland) gebruikt voor de rapportages onder de KRM.

Hiertoe heeft, via dit project, de meest recente versie van het Deltares model D-FLOW-FM (samen met het model GEM Noordzee) meegedraaid in een zogenaamd 'ensemble modellering', waaraan een achttal modellen van instituten uit België, Duitsland, Frankrijk, Nederland (deze opdracht), het VK, Zweden en het Europese Joint Research Centre bij hebben gedragen. Er is een historisch referentiescenario gemodelleerd en daarvan zijn drempelwaarden voor nutriënten en chlorofyl a afgeleid.

Hiermee is te concluderen dat het project Eutrofiëring heeft bijgedragen aan een betere beoordeling van de waterkwaliteit van de Noordzee ten behoeve van de uitvoering van de KRM.

Technische Bijstand

Voor het EFMZV is in artikel 78 van Verordening 508/2014 bepaald dat technische bijstand op initiatief van de lidstaat subsidiabel is tot een maximum van 6% van het totale bedrag voor het OP. In het OP is 7.730.870 euro opgenomen voor technische bijstand. Hiervan komt 4.980.000 euro uit het Europese budget en 2.750.870 euro uit het nationale budget. Ondertussen is het volledige bedrag reeds gedeclareerd bij de Europese Commissie. Er loopt één project onder technische bijstand, namelijk Uitvoering Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij. Doel van deze opdracht is het EU-conform uitvoeren van subsidieregelingen en overheidsopdrachten.

Werkzaamheden die hier onder vallen zijn onder meer het inrichten van de uitvoeringsketen EFMZV en uitvoeringstaken van het EFMZV, met name de selectie van projecten, managementverificaties en verantwoording. Technische bijstandsmiddelen zijn ook beschikbaar gesteld voor de werkzaamheden van de Certificeringsautoriteit en Auditautoriteit. Activiteiten binnen deze opdracht zijn in lijn met Verordening 1303/2013 artikel 59 lid 1. De opdracht sluit tevens aan op het Operationeel Programma, waarin wordt aangegeven hoe de middelen voor technische bijstand worden besteed. In 2020 zijn de activiteiten conform de opdracht uitgevoerd. In 2020 is de laatste declaratie ingediend voor technische bijstand. Daarmee is het gehele bedrag budget voor technische bijstand gedeclareerd bij de EC.

